

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye**Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a Kreatív Európa program (2021–2027) létrehozásáról és az 1295/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről**

(COM(2018) 366 final)

(2019/C 110/17)

Előadó: **Emmanuelle BUTAUD-STUBBS**Társelőadó: **Zbigniew KOTOWSKI**

Felkérés:	Európai Parlament, 2018.6.14. Tanács, 2018.6.21.
Elnökségi határozat:	2018.6.19.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 173. cikkének (3) bekezdése és 304. cikke
Illetékes szekció:	Ipari Szerkezetváltás Konzultatív Bizottsága (CCMI)
Elfogadás a CCMI ülésén:	2018.11.22.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2018.12.12.
Plenáris ülés száma:	539.
A szavazás eredménye:	207/2/2 (mellette/ellene/tartózkodott)

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB üdvözlöi a Kreatív Európa program (2021–2027) létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot (COM(2018) 366 final) és annak a II. mellékletben meghatározott mutatóit. Az erős és egységes Európa felépítésének a kulturális gyökerek sokszínűségén kell alapulnia, amelyeket az oktatáson keresztül kell átadni. Ennek a programnak a folytatása rendkívül előnyösnek tekintendő az európai kultúra, valamint az egyes tagállamok kultúráinak fejlődése és azok megértése szempontjából, ami a társadalmunk egyik alapköve és a demokratikus értékeink olvasztótégelye.

1.2. Az EGSZB hosszú éveken keresztül hangoztatta, hogy milyen jelentős a kulturális és kreatív ágazatok és iparágak hozzájárulása az Unió érték- és munkahelyteremtéséhez, a befogadáshoz és növekedéshez⁽¹⁾. Az OECD szerint 2012-ben a fokozott szerzőjog-igényű iparágak⁽²⁾ az uniós GDP 4,2 %-át, illetve a foglalkoztatás 3,2 %-át adták. A rendeletjavaslat (COM(2018) 366) 2. cikke szerint ezek az ágazatok magukban foglalják „az építészetet, az archívumokat, a könyvtárakat és múzeumokat, az iparművészetet, az audiovizuális ágazatot (ideértve a filmeket, a televíziós alkotásokat, a videójátékokat és a multimédiát), a tárgyi és a szellemi kulturális örökséget, a design (beleértve a divattervezést), a fesztiválokat, a zenét, az irodalmat, az előadóművészetet, a kiadói tevékenységet, a rádiót és a képzőművészetet”.

1.3. Az olyan kreatív tevékenységek és folyamatok sajátos jellegét figyelembe véve, amelyek nem mindig vonhatók be könnyen a munkajog általános keretébe, az EGSZB teljes mértékben tudatában van azoknak a szociális kihívásoknak, amelyeket egyes tagállamokban le kell küzdeni: a munkakörülmények javítása, a fizetetlen munkaórák megszüntetése, a nemek közötti szakadék felszámolása, a tisztességes munka előmozdítása, jobb biztonsági és egészségvédelmi feltételek, a mobilitás előmozdítása, a fogyatékosokkal élő és kirekesztett emberek integrációja, a szexuális zaklatás elleni politika stb.

1.4. Az EGSZB úgy véli, hogy a tervezett 1,8 milliárd eurós költségvetés nem elegendő ahhoz, hogy elérjék a 2021–2027-re vonatkozó Kreatív Európa program ambiciózus céljait. Ezért az EGSZB nagyobb költségvetést kér. Ez a jelentős, az európai kreativitásra, művészekre, alkotókra, zenészekre, írókra, fotósokra, építészekre, a videójátékok feltalálóiira,

⁽¹⁾ HL C 13., 2016.1.15., 83. o., NAT/738 (HL C 440., 2018.12.6., 22 o.), SOC/590 (HL C 62., 2019.2.15., 148. o.).

⁽²⁾ A fokozott szerzőjog-igényű alapvető iparágak kilenc ágazatot foglalnak magukban: a sajtót és az irodalmat, a zenét, az opera- és színházi produkciókat, a film- és videókészítést, a fényképezést, a szoftver- és adatbázis-előállítást, a képzőművészetet és a grafikát, a reklámokat és illusztrációkat, valamint a szerzői jogokkal foglalkozó közös jogkezelő társaságokat.

filmkészítőkre stb. fordított beruházás segíteni fog abban, hogy az EU sikeresen versenyezzen a tudatos „puha hatalmi” stratégiákkal rendelkező nagy országokkal (USA, Japán, Dél-Korea) nemzeti szinten és nemzetközi szervezetekben is. Az uniós finanszírozást nemzeti és regionális közfinanszírozással kell kiegészíteni. A konkrét adózási ösztönzők vonzóvá tehetik a jótékonykodást is (például a kulturális örökség helyreállítása terén), és megkönnyíthetik az új üzleti modellek létrehozására irányuló közösségi finanszírozást is.

1.5. Az EGSZB úgy véli, hogy jogi és technikai eszközökbe kell beruháznunk annak érdekében, hogy hatékonyabban harcolhassunk az erőszak és a megkülönböztetés minden formájának propagálása ellen, különösen ha arra gyermekek és fiatalok számára készült online videójátékok gyártása révén kerül sor.

1.6. Az EGSZB támogatja a kreatív és kulturális dimenzió bevonását az Unió külpolitikájába (kereskedelempolitika, nemzetközi kapcsolatok stb.)⁽³⁾.

1.7. Ezt a példátlan pénzügyi erőfeszítést három csatornán keresztül kell megvalósítani:

— 1 930 000 000 eurós, megnövelt költségvetés a 2021–2027-es időszakra a „Kreatív Európa” számára az 1 850 000 000 eurós költségvetés helyett, amely 80 millió euro többletfinanszírozást foglal magában a SZEKTORKÖZI KULTURÁLIS-KREATÍV ág számára, amely lehetővé teszi a „kölcsonös inspirációs” projekteket maguk a kreatív és kulturális iparágak (CCI) között (zene, divat, design, művészetek, mozgókép, kiadói tevékenység stb.), valamint a CCI és más iparágak között, és több pénzügyi forrást bocsát rendelkezésre, hogy több képzést szervezzenek a média területén, egy olyan helyzetben, amelyben a média pluralizmusa az utóbbi időben kihívásokkal szembesült az Unióban.

— A kultúra és az alkotás pénzügyi támogatása az uniós programok széles körében, amelynek célja „a kultúra egyéb ágazatokban való fokozott megjelenítésére irányuló folyamat erősítése, mivel ez kölcsönös előnyökkel járhat mind a kultúra, mind az egyéb releváns ágazatok számára”⁽⁴⁾: Horizont 2020, Európai Szociális Alap, Digitális Európa, Kohéziós Alap, Erasmus.

— A „kreatív és kulturális ágazatoknak” szánt pénzügyi garanciaeszköz folyamatos támogatása annak érdekében, hogy garanciát és szükség esetén sajáttőke-beruházás típusú támogatást biztosítsanak a kkv-k és az induló innovatív vállalkozások számára.

1.8. Ez a kulturálisabb és kreatívabb Európára irányuló megújult ambíció a kreativitás, a design és a legkorszerűbb technológiák integrálásának köszönhetően a különböző ágazatok és az uniós ipari értékláncok számára is előnyös lesz, a textil-, ruha-, bőr-, bútor-, kerámia- és játékipartól a turizmuson, kézművességen és iparművészetben, a gépjárműiparon, az építőiparon, az egészségügyön és jólétben át egészen a zöld energiáig. Európában számos példa van arra, hogy ipari régiók és városok sikeresen álltak át a nagyobb hozzáadott értéket előállító kreatív iparágakra (Torino).

1.9. A „digitális forradalom” által ezekben a fokozott szerzőijog-igényű iparágakban teremtett lehetőségek különösen fontosak, és elő kell mozdítani az eszközökbe és szoftverekbe (például a mesterséges intelligencia, a blokklánc-technológia, a 3D nyomtatás, a levéltárak digitalizálása terén), valamint a képzésekbe történő megfelelő befektetéseket.

1.10. Ezeknek az iparágaknak az innovációs potenciálja korlátlan, mivel főként az egyéni kreativitásra, készségekre és fantáziára épülnek. Éppen ezért a kreatív és kulturális iparágak (CCI) számára külön költségvetést kell biztosítani a Horizont 2020 keretében (legalább 3 milliárd EUR-t, ami valamivel kisebb arányt jelent, mint az EU GDP-jében képviselt súlya (4,2 %)).

1.11. Az USA piacán nagy egyesülések zajlanak, amelyek hatással lesznek az Unió kulturális és kreatív iparágára. Ennek kapcsán az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy indítson egy 2019-re elkészítendő, üzleti információszerezésről szóló jelentésre irányuló pályázatot, amely az USA főbb, a médiát, a mozit és az audiovizuális ágazatot érintő gazdasági és technológiai trendjeivel, valamint azok uniós társait érintő várható következményeivel foglalkozik a gyártás, a fogyasztás és a terjesztés területén.

⁽³⁾ „A nemzetközi kulturális kapcsolatokra vonatkozó európai uniós stratégia felé”, JOIN(2016) 29 final.

⁽⁴⁾ Idézet a bolgár elnökség *The way ahead: long term vision for the contribution of culture to the EU after 2020* c. vitaanyagából (2018. április 27.).

1.12. Tekintettel arra, hogy az EU 27 komoly előnyt kovácsolhat az Egyesült Királysággal folytatódó párbeszédéből, amely kulcsfontosságú szereplő ezekben az iparágakban, az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy támogasson minden olyan kétoldalú párbeszédet a kormányok és hálózatok között, amelyek kikövezhetik az utat egy kétoldalú megállapodás felé annak érdekében, hogy ambiciózus kétoldalú programok folyhassanak a Kreatív Európa 2021–2027 keretében. A múltban (2014–2020 között) hasonló kétoldalú megállapodásokat kötöttek harmadik országokkal, például Grúziával, Szerbiával vagy Ukrajnával.

2. Általános megjegyzések

2.1. Az ambíció új szintje

2.2. A rendeletjavaslat (COM(2018) 366) az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkén alapul: az Unió célja „a béke, az általa vallott értékek és népei jólétének előmozdítása”, az Unió „tisztelőben tartja saját kulturális és nyelvi sokféleségét, továbbá biztosítja Európa kulturális örökségének megőrzését és további gyarapítását”. Ugyanakkor egyértelműnek tűnik, hogy ennél jóval több kihívással kell szembenézni, különösen az online platformokkal és keresőmotorokkal szembeni versennyel, az ágazat korlátozott számú, nagy szereplő körül történő koncentrációjával, vagy a növekvő „félretájékoztatással”.

2.3. Ezzel az új programmal az Európai Bizottság célja, hogy az ágazat szereplői számára olyan, technológiai és művészi szempontból innovatív, határokon átnyúló európai kezdeményezések kidolgozására biztosítson lehetőséget, amelyek célja az európai művek cseréje, közös megalkotása, koprodukciója és terjesztése. Cél továbbá az uniós szereplők helyzetének megerősítése az EU-ban és a globális piacokon. E terület bevált gyakorlataira az Európa Tanács „Euroimages” alapjának tevékenységeiben lehet példákat találni.

2.4. Nagyobb költségvetés, de még mindig nem elégséges

2.4.1. A 27 tagállam számára javasolt 1,85 milliárd eurós költségvetés nagyobb a jelenleginél, de az 1 135 milliárd eurós, a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves uniós pénzügyi keret egészének csupán ezredrészét jelenti.

2.5. Az Európai Bizottság által javasolt költségvetés három részből áll:

- a KULTÚRA ág, 609 millió euróval (a teljes költségvetés 33 %-a, szemben a 2014–2020-as Kreatív Európa teljes költségvetésén belüli 31 %-kal);
- a MÉDIA ág, 1 081 millió euróval (a teljes költségvetés 58 %-át teszi ki, szemben a 2014–2020-as Kreatív Európa teljes költségvetésén belüli 56 %-kal);
- a SZEKTORKÖZI ág, 160 millió euróval (a teljes költségvetés 9 %-a, szemben a 2014–2020-as Kreatív Európa teljes költségvetésén belüli 13 %-kal).

2.5.1. Az EGSZB további 80 millió eurós költségvetést kér a SZEKTORKÖZI ághoz, hogy kibontakozhasson a „kölcsonös inspirációs” projektek⁽⁵⁾ (digitális gazdaság, turizmus, művészet, luxus, kultúra, digitális nyomtatás stb.) teljes potenciálja, és gyakorlatiasabb válaszokat találhassunk a médiatudatosság terén.

2.5.2. A széles közönségnek szóló, kiemelt projektek támogatásának célja az audiovizuális ágazat számára megfelelő (MÉDIA ág), de nem szabad minden kulturális tevékenységre alkalmazni, különösen nem a vidéki térségekben. A társadalmi kohézió és befogadókészség az európai projekt központi elemét jelenti.

2.6. A brexit és a kreatív-kulturális iparágak

2.6.1. Ez az új program a 27 uniós tagállamban fog zajlani, az Egyesült Királyság kilépését követően, amely az egyik olyan tagállam, amelyben kulcsszerepet játszanak a kreatív és kulturális iparágak (2016-ban 90 milliárd GBP, 2 milliárd munkavállaló). Az EGSZB a „Kreatív Európa” dinamikája szempontjából elengedhetetlennek tartja, hogy fenntartsuk az erős kulturális kapcsolatokat az Egyesült Királysággal, és lehetőség és szükség szerint ösztönözzük a kétoldalú együttműködést. Az Egyesült Királysággal a tevékenységek és programok folytatása céljából megkötendő, egyedi és testre szabott kétoldalú megállapodásokra irányuló célkitűzést a rendeletjavaslat 8. cikke alapján, az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló felülvizsgált irányelvvel összhangban kell megvalósítani.

⁽⁵⁾ Lásd az EGSZB következő véleményének 4.6. pontját: HL C 13., 2016.1.15., 83. o.

2.7. A korábbi, a 2014–2020-as időszakra vonatkozó Kreatív Európa program tanulságai

2.7.1. Az Európai Bizottság által kért különböző hatásvizsgálati tanulmányok szerint a fő korlátok a következők voltak:

- elégtelen költségvetések a jelentős uniós vagy ágazati szintű hatás eléréséhez;
- túlságosan szétaprózott finanszírozás a MÉDIA program számára;
- rendkívül bonyolult hozzáférés az uniós programokhoz és finanszírozáshoz és rendkívül bonyolult adminisztratív jelentéstétel, különösen a kkv-k és magánszemélyek, valamint az első alkalommal jelentkezők számára;
- a finanszírozás egyenlőtlen elosztása a tagállamok szerint.

2.7.2. A Kulturális és Oktatási Bizottság elnöke, Sylvia Costa által 2016. október 6-án, Párizsban rendezett meghallgatás során az érdekelt felek más konkrét problémákat azonosítottak:

- a KULTÚRA ág ajánlati felhívásainál a sikerességi arány (11 %) túlságosan alacsony;
- a műfordításokra adott maximális idő (2 év) túl rövid;
- túlságosan alacsony az egyes projektekbe bevonható harmadik országok száma;
- segíteni és támogatni kell a „kísérletezés” és az „innováció” gondolatát.

E kritikák figyelembevétele érdekében az Európai Bizottság bizonyos egyszerűsítéseket javasol a 2021–2027-es időszakra:

- nagyobb rugalmasság annak érdekében, hogy a munkaprogramokat az előre nem látható körülményekhez lehessen igazítani;
- több partnerségi keretmegállapodás és lépcsőzetes támogatások;
- több ösztönző a nagyobb közönségek elérésére való képességhez kötött eredmények jutalmazására;
- az e-nyomtatványok és e-jelentések szisztematikus használata és egyszerűbb jelentéstételi követelmények.

2.8. A Kultúra ág:

2.8.1. A 609 millió eurós teljes költségvetés támogatni fogja a művek határokon átnyúló terjesztését és a kreatív szereplők mobilitását, ösztönzi az Európában és a kontinensen kívül az európai kulturális és kreatív szereplők és művek számára szélesebb közönséget kereső partnerségeket, hálózatokat és platformokat, valamint támogatja az európai identitást, örökséget és értékeket a kulturális tudatosság, a művészeti oktatás és az oktatáson belüli kreativitás révén. A speciális uniós tevékenységek, mint például az Európa Kulturális Fővárosa, az uniós kulturális díjak és az Európai Örökség cím szintén támogatásban részesül. További kiemelt területet jelent a nemzetközi kapacitásépítés támogatása annak érdekében, hogy előmozdítsák az európai kulturális és kreatív ágazatok nemzetközi tevékenységeit.

Az EGSZB szeretne beilleszteni egy bekezdést a javasolt rendeletbe a népi és „amatőr” kreativitásra vonatkozóan, mivel a kreativitásnak pontosan ez a formája teremtette meg az alapokat a valódi humanisztikus és művészi érzékenység fejlődéséhez és terjedéséhez.

2.9. A Média ág

2.9.1. Ez a program – 1 081 000 eurós teljes költségvetéssel – kiterjed az audiovizuális médiára, a mozira és a videojátékokra. Bizonyos konkrét jogalkotási eszközökhöz kapcsolódik: a szerzői jogi keret felülvizsgálatához és az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló felülvizsgált irányelvhez.

2.9.2. Az előbbi (COM(2016) 593 final) az Európai Parlament első olvasatban elfogadta (2018. szeptember 12.).

Ennek a javaslatnak három fő célja van: a) a VoD-platformokon terjesztett televízió- és rádióprogramok tartalomelérésének javítása online és határokon átnyúlóan; b) a szerzői jogi kivételek harmonizálása és modernizálása az uniós jogban a tanítás, a kutatás, valamint a kulturális örökség megőrzése területén; c) egy szerzői jogok szempontjából jól működő piac létrehozása a sajtótermékek kiadói, a szerzők, valamint az online platformok számára tartalom létrehozó előadók számára.

2.9.3. Az utóbbi, vagyis az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló felülvizsgált irányelv több célt szolgál: további lehetőségek biztosítását az európai művek támogatására az Unión belül (az uniós művek legalább 30 %-a online videóplatformokon) és kívül, az együttműködés előmozdítását a teljes értékláncban, a gyártás korai szakaszaitól a terjesztésig és bemutatásig, valamint a gyermekek és fogyasztók védelmi szintjének fokozását.

2.9.4. Az európai audiovizuális ágazatnak (ideértve a filmipart, a televíziót és a videójátékokat) szánt 1 081 000 eurós költségvetés céljai a következők: a) az együttműködés és az innováció ösztönzése az uniós audiovizuális alkotások gyártásában; b) a filmszínházi és online terjesztés fokozása a határokon túl; c) az uniós audiovizuális művek nemzetközi befolyásának támogatása az európai művek jobb nemzetközi promóciója és terjesztése, valamint az innovatív történetmesélés (ideértve a virtuális valóságot is) révén.

2.10. A Szektorközi ág

2.10.1. A tervezett teljes költségvetés 160 millió euro, a következő célokra: a kreatív és kulturális szereplők (zene, média, irodalom, művészet stb.) közötti szektorközi projektek megjelenésének támogatása, a „Kreatív Európa” tájékoztató irodák abban való segítése, hogy támogassák a programot az adott országban, és „a szabad, sokszínű és pluralizmuson alapuló médiakörnyezet támogatása, valamint a minőségi újságírás és a médiaműveltség erősítése” (COM(2018) 366 final, 6. cikk c) pont).

2.10.2. Ezt az utolsó célt az EGSZB kritikus fontosságúnak tartja: 2017-ben a sajtószabadság terén több tagállam is visszaesett. Tekintve ezt a helyzetet, az EGSZB kéri, hogy fordítsanak több forrást a véleménynyilvánítás szabadságának, valamint a sokszínű és pluralizmuson alapuló médiakörnyezetnek a támogatására, a tartalom tekintetében magas színvonalat előírányzó médianormák előmozdítására, valamint médiaműveltségi programokra annak érdekében, hogy a polgárok képesek legyenek a média kritikus értelmezésére.

3. Részletes megjegyzések

3.1. A szerzői jogok a digitális korszakban

3.1.1. Egy 2015-ös, „A szerzői jogok a digitális korszakban” témájáról szóló OECD-tanulmány még inkább világossá teszi, hogy mennyire széles körű jogi és nyilvános viták zajlanak arról, hogy milyen módokon és milyen eszközökkel lehetséges a nemzeti szerzői jogi kereteket az internet forradalmához igazítani.

A vita tárgyát képező fő problémák a következők: a) a szerzői jog hatálya; b) árva művek; c) a szerzői jogi kivételek és korlátozások; d) a szerzői jogok regisztrációja; e) jogérvényesítés.

3.1.2. Az EGSZB sikraszáll a kiadóknak a sajtókiadványaik digitális felhasználására vonatkozó, a digitális egységes piacon a szerzői jogról szóló irányelvre irányuló javaslat 11. cikkében javasolt új, szerzői joggal szomszédos joga, a tartalmak online szolgáltatók által történő, a 13. cikkben javasolt védelme, valamint szerződéskegizítési mechanizmus (15. cikk) és a vitarendezési mechanizmus (16. cikk) mellett.

3.2. A nemzetközi szinten folyó éles verseny miatt az EU-nak világos stratégiát kell elfogadnia a kulturális és kreatív iparágakról, mind az egységes piaci politikák, mind pedig a külső politikák szempontjából (nemzetközi kulturális menetrend, kulturális diplomácia, kereskedelempolitika).

3.2.1. Az olyan amerikai cégek, mint az Apple, amely az iTunes – 2010 óta a világ legnagyobb online zeneáruháza – tulajdonosa, a 2017-ben 130 millió előfizetővel rendelkező Netflix, valamint a havi 1 300 000 felhasználóval és napi 5 milliárdnál is több megtekintett videóval rendelkező YouTube domináns helyzetben vannak az online platformok területén.

3.2.2. A filmipart illetően például ⁽⁶⁾ „az Egyesült Államokból származó produkciók és koprodukciók tették ki az abban az évben [2012-ben] leglátogatottabb mozifilmek 90 %-át”, és ennek természetes következményeként „az angol nyelv túlsúlya egyértelmű és szinte kétségbevonhatatlan”.

⁽⁶⁾ Diversity and the film industry: An analysis of the 2014 UIS Survey on Feature Film Statistics, 2016. március, 31. o.

3.2.3. Az utóbbi időben az USA-ban jelentős fúziókra került sor, ami megerősíti, hogy jelentős változások történnek az audiovizuális tartalmak gyártásában, terjesztésében és fogyasztásában. Mi lesz a hatása ezeknek az USA-ban zajló jelentős változásoknak az EU audiovizuális ágazatára, amely továbbra is szétaprózott, kevesebb közfinanszírozáshoz jut, és ahol a korlátozott költségvetés és a nyelvi korlátok miatt mindig is alacsony szintű volt a határokon átnyúló forgalmazás? Nagy segítséget jelentene egy kvantitatív és kvalitatív adatokat tartalmazó független tanulmány.

Más nagy országok, például Kína, Japán, India és Kanada hatékony és hosszú távú ösztönző politikákat léptettek életbe, hogy mind belülről, mind pedig kívülről támogassák azokat az eszközöket, amelyek részét képezik „puha hatalmuknak”; az EU-nak ugyanezt kell tennie.

3.3. Az üzleti modellek diverzifikációja és megújítása

3.3.1. Az Unióban működő, fokozott szerzőjog-igényű iparágak innovatív üzleti modelljeit három irányban kell támogatni:

- a) minden digitális eszköz (mesterséges intelligencia, blokklánc, nagy adathalmazok, 3D nyomtatás stb.) lehetőségként való felhasználása arra, hogy gazdagítsuk a kulturális áruk és szolgáltatások tartalmát és javítsuk a fogyasztókhöz való eljuttatásuk módját;
- b) a tartalom fokozott hordozhatóságához kötődő lehetőségek a határokon átnyúló projektekben;
- c) új bevételtermelési módok keresése (előfizetések, a megtekintett műsorok utáni fizetés (pay per view) stb.), a kiszolgáltatók fogyasztók kizárása nélkül.

3.3.2. A CCI és számos más, „kulturális vagy kreatív összetevőt” magában foglaló ágazat közötti továbbgyűrűző hatásokat sok tanulmány bizonyította. A CCI és a digitális technológiák kapcsolódása hatalmas lehetőségeket tartogat mind az ugrásszerű, mind pedig a fokozatos innováció számára.

3.3.3. Természetesen vannak bizonyos, köz- vagy magánfinanszírozásban részesülő kulturális tevékenységek, amelyek nem alapulhatnak csak a nyereségszerzésre. Az új programnak fel kell ölelnie a „nem piacorientált” tevékenységeket is.

3.4. A finanszírozáshoz való hozzáférés

3.4.1. Az Európai Stratégiai Beruházási Alap 2016. júniusban egy új garanciaeszközt indított, amelyből olyan, a kulturális és kreatív iparágakban működő mikro-, kis- és közepes méretű vállalkozások részesülhetnek, amelyek nehezen férnek hozzá hitelekhez a saját országaikban. Erre az új mechanizmusra kezdetben 121 millió eurót irányoztak elő, ami várhatóan 600 millió eurót teremt hitelekben és más pénzügyi termékekben.

3.4.2. A lassú indulást követően kilenc tagállam – Spanyolország, Franciaország, Románia, Belgium, a Cseh Köztársaság, Finnország, Olaszország, Luxemburg és az Egyesült Királyság – írt alá megállapodást az Európai Beruházási Alappal (EBA), összességében több mint 300 millió euro potenciális hitelt jelentő kapacitásra vonatkozóan. 2017-ben az EBA döntést hozott arról, hogy további 70 millió euróval bővíti a programot. Az EBA által a CCI-garancia felhasználásáról készített jelentés (2018. március) szerint 418 kreatív és kulturális „szereplő” részesült ebből az eszközökből, és a hitelek teljes összege 76 millió eurót tett ki, ami átlagosan 182 000 euro hitelt jelent szervezetenként.

3.4.3. Az EGSZB határozottan arra ösztönzi az illetékes hatóságokat nemzeti és regionális szinten, városi és vidéki területeken, hogy támogassák ezt a konkrét eszközt annak érdekében, hogy táplálják a CCI növekedését, valamint beruházásokat és új vállalkozásokat vonzzanak ezekbe az ágazatokba. Az ő felelősségük, hogy elkerüljék az „intelligens városok” – ahol a CCI nagymértékben összpontosul⁽⁷⁾ – és a vidéki térségek közötti egyre szélesedő szakadékot.

⁽⁷⁾ A kreatív munkahelyek 64 %-a a városi térségekben van (J. Vlegels, W. Ysebaert: *Creativiteit, diversiteit en werkomstandigheden: een analyse van de drieland van culturele en creatieve arbeid in België*, Sociologos 39, 241. o.).

3.5. Szociális kérdések

3.5.1. Néhány tagállamban a rendelkezésre álló adatok tisztességtelen és nem kielégítő szociális munkakörülményekről tanúskodnak: nem fizetett munkaórák, rendszeres túlórák, határozott idejű munkaszerződések, nemkívántan részeitő munkahelyek, gyenge egészségvédelmi és biztonsági körülmények, a képzés alulfinanszírozottsága, nemek közötti különbségtétel⁽⁸⁾, az etnikai sokszínűség hiánya, szexuális zaklatás, alacsony szintű szociális védelem, elégtelen mobilitás a kettős adóztatás és a harmadik országbeli állampolgárok nehézkes vízumhoz jutása miatt.

Néhány tagállam szociális követelményeket vezetett be, amelyeket a kulturális és kreatív iparágaknak teljesíteniük kell ahhoz, hogy uniós finanszírozáshoz juthassanak, így támogatva az európai szociális modellt, összhangban azzal a szereppel, amelyet a közfinanszírozás tölthet be.

3.5.2. Nemzeti szinten ösztönözni kell a szociális párbeszédet, hogy megfelelő megoldásokat találjanak a helyzet javítására. Uniós szinten további független tanulmányokat kell készíteni a kulturális és kreatív ágazatokban uralkodó munkakörülményekről, hogy azokból a megújított politikák ötleteket meríthessenek. Az egyik legutóbbi megállapítás szerint például a „foglalkozási” kritérium hatékonyabb lehet, mint az „ágazati”, mivel a „kreatív” munkahelyeknek mindössze 30,7 %-a van a kulturális és kreatív iparágakon belül!⁽⁹⁾

3.5.3. Klaszterek és hálózatok

A regionális klaszterek kulcsszerepet játszanak az együttműködésen alapuló új üzleti modellek és a határokon átnyúló partnerségek előmozdításában. Az új programnak ösztönöznie kell a kulturális és kreatív iparágakkal kapcsolatos új regionális klaszterek és hálózatok létrehozását, valamint a már meglévő klaszterek és hálózatok közötti gyümölcsöző partnerségeket (Emilia-Romagna, Hamburg, Milánó stb.), amelyek előmozdíthatják a bővítést és a bevált gyakorlatokat.

Kelt Brüsszelben, 2018. december 12-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Luca JAHIER

⁽⁸⁾ Lásd az audiovizuális ágazat szociális párbeszédrel foglalkozó bizottságának a nemek közötti egyenlőségre irányuló cselekvési keretét.

⁽⁹⁾ J. Vlegels, W. Ysebaert, Sociologos 39, 210–241. o.